

# Грайливий Вольфі (дитинство Вольфі Моцарта)

Ірен Роздобудько

## ЯК ВОЛЬФІ ВПЕРШЕ ПОЧУВ МУЗИКУ

Двісті п'ятдесят років тому, в січні, на маленьке австрійське містечко Зальцбург падав сніг...

Він був дрібний і такий рясний, ніби хтось сипав на землю цукор. Від цього все місто було схоже на вершковий торт...

Ось одної такої зимової днини в родині придворного музиканта Леопольда Моцарта народився хлопчик.

Йому дали дуже складне ім'я:

Йоганнес

Хризостомус

Вольфгангус

Теофіліус

Амадеус.

— Можна я називатиму його просто Вольфі? — запитала батьків старша сестричка Нанерль.

— Звичайно, Нані! — дозволив тато.

— А коли я зможу з ним погратися? — знову запитала дівчинка.

— Він ще надто малий. Нехай поспить, — сказала мама.

Але хлопчик не хотів засинати. Він закричав так голосно, що Нані затулила вуха руками. Малюк виявився такий галасливий, що тато з мамою і навіть стара служниця Тереза ніяк не могли його вгамувати.

Мама весь час колихала хлопчика на руках.

Тато надимав щоки і дмухав на сина, зображаючи вітер.

Стара служниця Тереза трусила над ним своїм блискучим кухарським ополоником.

Нані показувала братикові свої ляльки.

Марно!

Одного разу, щоб заглушити дитячий лемент, тато спересердя вдарив по клавішах свого музичного інструмента — клавесина.

— До! Ре! Мі! — заспівали клавіші.

Зачувши незнайомі звуки, малий перестав галасувати й повернув голівку в бік музики.

— Він замовк... — здивовано прошепотіла мама.

-Тату, грай ще! — вигукнула Нані.

— Грайте, пане Моцарте, а ми хоч трохи відпочинемо від цього репету, — сказала служниця Тереза.

І тато почав грати. Він грав, аж поки малюк заснув. І вся родина зітхнула з полегшенням.

Незабаром тато помітив, що дитинча завжди завмирає, коли починають співати клавіші. А як мелодія уривається, то знову плаче.

"Мабуть, з нього виросте музикант..." — подумав тато.

### **ЯК ВОЛЬФІ ПОЦІЛУВАВ КЛАВЕСИН**

Поки Вольфі лежав у колисці, тато давав уроки музики старшій доньці.

Але Нані неохоче бралася до вправ. Над усе на світі вона любила бавитися зі своїми ляльками.

Коли Вольфі трохи підріс і навчився вилазити з колиски, він почав прокрадатися до татового кабінету, звідки линула музика. Сидів там у кутку й уважно спостерігав, як тато і Нані натискають на довгі білі та чорні дощечки, котрі починають співати під їхніми пальцями.

Якось Вольфі сам зайшов до музичної кімнати. У напівтемряві він прискіпливо оглядав дивний лакований ящик на довгих ніжках.

"Від чого він співає? — міркував хлопчик. — І чому мовчить, коли поруч немає тата?"

Коли Вольфі запитав про це сестричку, вона пояснила:

— У клавесина є клавіші. Це ті дощечки — чорні й білі. Тато натискає на них пальцями — й вони співають!

— А мене ті дощечки послухаються? — запитав Вольфі.

— Ні! Для цього потрібно знати ноти. Кожна клавіша — то окрема нота. Їх треба вчити! Це дуже складно, — сказала Нані.

"А я все одно спробую!" — вирішив Вольфі.

Наступного дня, коли тата не було вдома, він підібрався до клавесина.

Чи скоряться йому чорні та білі дощечки так само, як татові й Нані?

Щоб дотягнутися до клавішів, хлопчик став навшпиньки.

Потім підстрибнув.

Закрутився на одній нозі і ледь не впав.

Усе марно! Не дістати до клавіатури!

Тоді він просто поцілував клавесин у прохолодну лаковану поверхню. І вона здалася йому солодкою...

### **ЯК ВОЛЬФІ НАСПІВУВАВ ТАТОВУ МЕЛОДІЮ**

Відтоді у Вольфі з'явилася мрія: скоріше вирости й сягнути клавішів. Ніякі іграшки не приваблювали його! Ляльки з ганчірок та олов'яні солдатики не вміли співати, а дерев'яний коник лише одноманітно поскрипував.

Найдужче любляв хлопчик сидіти на підвіконні, тому що з вулиці було чути звуки. І їх лунало так багато!

Ось — цок-цок-цок! — проїхала карета Архієпископа.

Ось — плюх-плюх-плюх! — пройшов повз будинок рибалка у високих гумових

чоботях.

Ось — о-ох! — у квіткарки випав із рук трояндовий букет. І білі пелюстки — фу-у-ух! — закрутив, немов у танку, вітер.

Усе це дуже схоже на музику: цок-плюх-ох-фух...

Вольфі кортить хутчіше зіграти її. Але він не знає, як це робиться!

Щоранку мама наливає йому кухлик молока.

— Випий, синку! — вмовляє мама. — Швидше виростеш!

— І тоді я зможу грати на клавесині?

— Для цього ти ще малий! — каже мама.

— І не знаєш нот! А я знаю! — вигукує Нані, показує братові язика і прожогом випиває свого кухлика.

Замість того, щоб зробити те саме, Вольфі раптом починає наспівувати: "Ла-ла-ла".

— О Господи! — сплескує руками тато. — Це ж моя мелодія! Я її грав гостям учора ввечері! Хіба він міг її запам'ятати?

— Звичайно ж, не міг! — каже мама. — На той час він уже спав. Та й двері в музичну кімнату було зачинено!

Оце так! Батьки йому не вірять! Вольфі заспівав ще голосніше.

Родина притихла.

Це була музика, яку батько вночі награвав для своїх гостей!

— Дивно... — нарешті вимовив приголомшений тато й додав: — Нема ради — завтра ж почну вчити його музики...

## **ЯК ВОЛЬФІ ВПЕРШЕ НАТИС НА КЛАВІШІ**

Вольфі ледь дочекався ранку! І навіть випив кухлик молока.

Після сніданку тато урочисто посадив сина на стілець перед клавесином. Та ось лихо: руки не дотягуються до клавіатури! Що робити?

Поклали на стілець дві подушки — сидіти стало незручно.

Вольфі підібгав під себе ноги — стало ще гірше!

Підвівся на коліна — і мало не впав.

Вольфі вже збирався голосно заревіти. Побачивши це, стара служниця Тереза пішла до батькової бібліотеки і принесла звідти товстелезну старовинну книгу. Всадила на неї Вольфі. Нарешті він зміг побачити клавіатуру!

— Кожна клавіша — це нота, — почав пояснювати тато, — а кожна нота має власне ім'я!

— Як це? — здивувався Вольфі.

— Ну от дивися, — сказав тато, — тебе звуть Вольфі. А коли ти виростеш, тебе називатимуть з повагою — Вольфганг. Так от, кожна з цих нот теж має своє ймення. Сім нот — сім різних імен. Усі вони не такі довгі, як у тебе. Звуть їх так: До, Ре, Мі, Фа, Соль, Ля та остання — Сі. Всі ці ноти мешкають у клавесині — ось у цих білих клавішах. Але в них є ще одне помешкання...

— Ого! — знову здивувався Вольфі. — Отже, ці сім братиків та сестричок мають аж

два будиночки? А де ж другий?

-Так. Перший і найважливіший будиночок для нот— ось тут!

І тато розгорнув перед сином дивний альбом із намальованими на ньому рисками. Вольфі нічого не второпав. Як це так, щоб такі дзвінки ноти жили на звичайнісінькому папері? Цього не може бути!

— Це — не простий папір. Бачиш, на ньому намальовані п'ять довгих рисок? Це називається нотний стан — тобто те місце, де розташовуються ноти. Кожна має свою окрему оселю. Наприклад, До живе на першому

поверсі — на першій рисці, а нота Сі — на останній! Якщо композитор пише музику — він спочатку програє її на клавесині, а потім — записує ноти на ці риски.

— Тобто, музика живе на... на... папері? — трохи засмутився Вольфі. Адже думав, що вона може жити лише в повітрі, як пташки чи метелики.

— Звісно, — підтвердив тато, — її ж бо треба зберігати, аби залишалась і для інших, а потім — навіть через багато років! —її могли зіграти й наступні музиканти.

— Зберігати так само, як мама зберігає слоїки з варенням? — запитав Вольфі.

— Приблизно так, — засміявся тато. — Коли ти виростеш, я навчу тебе розташовувати ноти на цих рисках. А поки спробуй-но пограти так, як тобі хочеться.

Вольфі простягнув руки до клавіатури і торкнувся її. Обережно натис на першу клавішу.

— До-до-до! — відгукнулася вона.

її голос був, як у поважного пана — трохи басовитий, солідний.

Вольфі закортіло почути, як співає друга клавіша — та, що стоїть поруч із першою. Він натис на неї.

— Ре-ре-ре! — забриніла ця трішки веселіше, ніж перша.

Як цікаво, подумав Вольфі й уже сміливіше пробіг пальцями рештою клавіш.

— Мі! Фа! Соль! Ля! Сі! — стали називати свої імена клавіші.

Це було диво!

— А мене, панове, звуть Вольфі! — серйозно повідомив маленький музикант.

А потім посміхнувся і почав лагідно перебирати клавіші пальцями. Білі й чорні дощечки заспівали! До того ж, так гарно, як співали в самого тата.

А татові в цю мить аж дух перехопило. Він дивився на сина й не міг збагнути, звідки той знає, як грати мелодію, якщо ще ніколи не бачив і не вчив нот?

А Вольфі був таким щасливим!

— Нані, Нані! — закричав він, закінчивши грати. — Вони мене послухалися! Тепер я знаю, звідки береться музика!

І він узявся роздивлятися свої пальці. Невже це зробили вони?!

Тієї ночі Вольфі думав: музика народжується так само, як... бажання з'їсти тістечко або цукерку! Але ж цукерка тане в роті — і від неї нічого не залишається, крім солодкого присмаку. А музика випурхує і живе в повітрі.

А ще Вольфі подумав про те, як зробити, аби музика залишилася не тільки в повітрі...

## ЯК ВОЛЬФІ ЗАПISУВАВ МУЗИКУ НА ПАПЕРІ

Наступного дня Вольфі вже сидів у батьковому кабінеті і щось старанно виводив гусячим пером на нотному папері. Він бачив, що так робив тато.

Чорнило було всюди: на пальцях, на щоках, на носі. Але ж який малий цей нотний папір! Для музики на ньому зовсім не вистачає місця!

Вольфі не помітив, як почав малювати на столі.

Він незчувся, як до кабінету ввійшов тато.

— Навіщо ти псуєш стіл? Що це ти тут робиш? — суворо запитав він.

— Рифметику! — відповів замурзаний Вольфі.

— Арифметику, — поправив сина тато і пояснив, — арифметика — наука про цифри!

— Ні, тату, — серйозно заперечив Вольфі. — Це наука, що вчить складати музику!

Тато засміявся і взяв до рук зіпсованого аркуша.

— Навіщо ти забруднив мій нотний папір? Він дорого коштує.

Вольфі ображено засопів. А тато почав уважно придивлятися до чорнильних плям, що їх розташував малюк на п'ятьох рівненьких лінійках.

І побачив, що це не плями, а... ноти.

Поглянув уважніше. І вигукнув:

— Та це ж — мелодія!

— А що ж тут дивного, — знизав плечима Вольфі, — це концерт для клавесина! Хочеш, зіграю?

Він сів за інструмент і видобув з нього легку чудову мелодію.

— Який гарний мотив. Певно, батько вигадав щось нове... — сказала мама у вітальні. — Гайда, Нані, послухаємо.

Вони зайшли до музичної кімнати. І завмерли на порозі. Тато стояв біля вікна. А за клавесином сидів малий. Його пальці так і пурхали по клавішах!

Коли Вольфі виповнилося чотири роки, тато сказав:

— Вольфі, Нані, сам Архієпископ запрошує вас дати великий концерт у своєму палаці! Це — честь для всієї нашої родини.

— А чи зможу я одягнути свій новий камзол? — серйозно запитав Вольфі.

— І атласний камзол, і білу перуку з косичкою, як у тата, і черевики з оксамитовими метеликами! — посміхнулася мама.

Вольфі не приховував радощів. Він любив гарно вдягатися.

А ще перед концертом тато причепив йому до паска маленьку позолочену шпагу! Сестричка Нані була в пишній сукні і в такій самій перуці. Щоправда, в цю перуку мама вплела дівчинці кілька свіжих рожевих троянд.

Брат і сестра почувалися, як дорослі.

...На концерт зібралися всі поважні люди Зальцбурга.

Тато підняв Вольфі на руки і посадив за клавесин. Публіка заплескала в долоні. Вольфганг та Нані почали грати.

Несподівано на сцену вибігла маленька руда кицька. Звідки вона взялася?! Хлопчик умить припинив гру.

— Киць-киць-киць! — покликав її Вольфі. Кошеня перелякано зупинилося посеред сцени.

Вольфі зіскочив зі свого стільця й погнався за ним! Схопив, притис до грудей, став бавитися на очах у заляклої публіки.

Роздратований тато підбіг до сина і забрав кицьку. Він страшенно боявся, що поважні гості розсердяться. Адже тато був простим музикантом у капелі пана Архієпископа.

— Ти мусиш грати! — суворо зауважив він. — Дивись, скільки людей прийшло тебе послухати!

— Розумієш, тату, — відказав Вольфі, — клавесин ніде не подінеться, а кицька може втекти!

В залі залунали оплески та сміх. А розчулений Архієпископ витирав сльози з очей.

— Пане Моцарте, — сказав він після концерту, — я вважаю, що вам слід побувати в столиці! Нехай усі дізнаються, які талановиті діти мешкають у нашому славному Зальцбурзі!

Він дав татові відпустку і дозволив родині поїхати до столиці Австрії — міста Відня.

## **ЯК ВОЛЬФІ ПОЧУВ НОВІ ЗВУКИ**

Сім'я Моцартів почала збиратися у мандрівку. До самої столиці!

Вольфі надзвичайно подобалося їхати в кареті, яка була запряжена двома білими кіньми. Він увесь час виглядав у віконце.

Хіба можуть лани бути такими безкраїми?

А гаї — такими густими й зеленими?

Вольфі й Нані крутилися, мов дзиги, і не давали татові спокою.

— Чи живуть у лісі лісовики? Чи водяться в очеретах феї? — питала Нані.

— Чому ворона каже "Ка-а-р-р-р!", а соловейко тьохкає тоненьким голосом? Як усередині пташок народжується музика, якщо вони не натискають на клавіші? — цікавився Вольфі.

Тато не встигав відповідати на запитання.

Особливо непосидючим виявився Вольфі. Він повсякчас висовувався з вікна. І татові доводилося тримати його за пасок, аби допитливий Вольфі не випав на дорогу.

Довгий шлях уперся в широку річку — Дунай.

Карета заїхала на пором.

Вольфі ще ніколи не бачив такої дивини.

А головне — не чув стільки нових невідомих звуків!

Колеса карети рипіли, як контрабас.

Хвилі Дунаю перекочувалися й рокотали, мов орган.

А вітер співав, наче флейта.

От якби написати таку дорожню музику!

Музика, музика була скрізь! Світ перетворився на величезну музичну табакерку. І Вольфі здавалося, що він живе всередині неї!

## **ЯК ВОЛЬФІ ВИРІШИВ НАПИСАТИ ОПЕРУ**

У Відні тато повів дітей в Оперний театр.

І знову на Вольфі чекала несподіванка. Він дивувався з того, що люди можуть співати майже так само, як музичні інструменти або пташки. Слухаючи оперу, він заплющив очі.

— Тату, тату, — пошепки сказала Нані, — а Вольфі заснув...

— Нехай спить, — відповів той, — либонь, він втомився.

Увечері, вже лежачи в ліжку, хлопчик покликав батька і сказав йому на вухо:

— У мене є секрет...

— Який, синку? — запитав тато. Він подумав, що Вольфі попросить купити йому солодкого віденського тістечка. Але той таємниче повідомив:

— Я напишу оперу!

— Це тобі ще зарано! — засміявся тато. — Знаєш, скільки інструментів знадобиться для того, аби зіграти таку музику?!

— Звісно, знаю, — випалив малий і назвав точну кількість учасників театрального оркестру.

Батько нічого не промовив. Поцілував дитину в чоло, погасив свічку...

Асам підійшов до ікони, котру дала в дорогу матуся. "Господи, — подумки звернувся до Бога, — дякую тобі за те, що ти дав мені такого сина. І... допоможи йому. Адже бути справжнім музикантом — неабияка праця..."

## **ЯК ВОЛЬФІ ДИВУВАВ ПУБЛІКУ**

Яке гарне місто Відень! У кожному палаці маленькі Моцарти — Вольфі та Нані — бажані гості. Вони виходять на середину зали, вклоняються, сідають за клавесин. Дорослі завмирають. Навіть дами припиняють розмахувати своїми віялами. Запановує тиша. Брат і сестра переглядаються, всміхаються і простягають руки до клавішів...

Чарівні звуки роєм вилітають із-під їхніх пальців, мов золоті пташки. Злітають під високе склепіння, тріпочуть у свічадах, б'ються у вікна й урешті потрапляють назовні. Граючи, Вольфі сміється, ніби сам бачить це птаство. Ніби тільки йому належить право випустити його на волю. Щоразу він відкриває клавесин так, ніби відчиняє дверцята клітки...

Публіка в захваті.

Публіка плеще так, що аж долоні відпадають!

Оплески осипаються на дітей, немов пелюстки.

Але це ще не все!

Справжні дива відбуваються, коли на сцену виходить тато. Він підморгує синові і раптом закриває клавіатуру хусткою.

Вольфі грає крізь щільну тканину. І не помиляється! Жодного разу!

Тато зав'язує йому очі — він наосліп витинає на скрипочці!

На батькових руках, спиною до клавесина — Вольфі музичить, закинувши руки за голову.

— Диво! Диво! — чути звідусіль.

— Чому вони так дивуються? — не второпає Вольфі. — Це ж так просто!

### **ЯК ВОЛЬФІ ОТРИМАВ ЗАПРОШЕННЯ ВІД ІМПЕРАТОРА**

Зачувши про неповнолітнього вундеркінда із Зальцбурга, славне місто Відень аж гуде! Усі знай переповідають історії про малого музиканта.

— Він грає краще, ніж дорослі! — каже граф маркізові.

— Він такий гарненький! — переказує баронеса герцогині.

І всі надсилають родині Моцартів коштовні подарунки. Перед сном брат і сестра бавляться ними, дістаючи з великої скрині й переглядаючи по сто разів.

Ось — золота шпага для Вольфі.

Ось — фламандське мереживо для Нані.

Ось — срібна табакерка для тата.

Ось — перстень із самоцвітом для мами.

Тато в цей час переглядає купу листів. А поштарі знай несуть і несуть їх до готелю, де оселилася родина. Один лист — найважливіший. На ньому — велика королівська печатка.

— Діти, завтра вас запрошують до імператорського палацу, — прочитавши його, урочисто виголошує батько.

Нані перелякалась і заплакала.

— Яка різниця, перед ким грати? — вигукнув Вольфі та й далі бавився своєю обновкою — золотою шпагою.

### **ЯК ВОЛЬФІ ВИРІШИВ ОДРУЖИТИСЯ З ПРИНЦЕСОЮ**

Вранці тато повіз дітей до імператорського палацу.

У великій Дзеркальній Залі на тронах сиділи імператор Франц Перший з імператрицею Марією-Терезією.

Нані й тато так розхвилювалися, що не могли вимовити ані слова. Лише низько вклонилися монаршій родині.

Та ба — Вольфі почувався, як удома.

Він підбіг до імператриці і... виліз до неї на коліна.

— Ви така ж красива, як і моя мама! — весело сказав він.

Марія Терезія розчулилась, поцілувала Вольфі і запитала:

— Хочеш погуляти по нашому палацові?

— Авжеж! — відповів Вольфі. — У вас тут так гарно!

Імператриця наказала своїй доньці, принцесі Марії— Антуанетті, провести гостя кімнатами й почастувати його смачним тістечком.

Підлога в замку була ковзка.

От Вольфі послизнувся і впав.

Придворні голосно зареготалися.

А юна принцеса допомогла хлоп'яті підвестися і з гнівом поглянула на



зловтішників.

— Я вам дуже вдячний! — чемно сказав Вольфі. — І обіцяю: коли виросту — обов'язково одружуся з вами!

### **ЯК ВОЛЬФІ ЗІГРАВ... НОСОМ**

З подорожі до Відня родина Моцартів повернулася втішеною. Але вдома залишились ненадовго.

Коли Вольфі виповнилося сім років, тато сказав мамі:

— Нам треба негайно вирушати в нову подорож! Поки діти ще малі, вони зможуть здивувати не тільки Відень, а й увесь світ!

— Але ж нині скрізь панують небезпечні хвороби! — намагалася зупинити його матуся. — В лісах водяться дикі звірі, а на дорогах — розбійники!

Та де там було переконати тата.

І ось знову риплять колеса берлина.

Цокотять копита.

Співає вітер.

Свистить у повітрі батіг кучера.

Вольфі їде до Німеччини!

Тато розповідає, що це батьківщина великих музикантів, а саме повітря в ній просякнуте музикою!

Вольфі це відчув одразу. Адже в Німеччині написав сонату.

Вона виявилася такою складною, що всі виконавці, побачивши ноти, в один голос сказали:

— Цієї мелодії ніхто не виконає!

— Чому? — запитав засмучений Вольфі.

— Бачиш, малюче, щоб це відтворити, треба мати не дві, а три руки!

— У мене лише дві, — засперечався хлопчина, — але я зіграю!

— Хіба що носом! — засміялися музиканти.

— Можна й носом, — спокійно відбив Вольфі.

Сів за клавесин. І почав.

А коли забракло пальців на двох руках, він, не роздумуючи довго, взяв потрібну ноту... носом!

Після маленького Вольфі такого не зміг повторити жоден музикант!

### **ЯК ВОЛЬФІ ЗМАГАВСЯ З ПАНОМ ШОБЕРТОМ**

З Німеччини Вольфі з татом та сестричкою попрямували до Парижа.

Там розкинувся найкращий палац у світі — Версаль.

У Версалі мешкав король на ім'я Людовік.

Послухати маленьких музикантів зібралися всі відомі композитори Франції.

— Ми не віримо, що цей хлопчисько може складати таку дорослу музику! — кидали одні.

— Він ще надто малий! — вигукували інші.

— Може, він — чаклун? — з страхом перешіптувалися треті.

Вольфі схвильовано крутив головою.

Які кумедні ці французькі музики! Всі у високих перуках, едвобних панчохах, золотих і сріблястих камі— зельках... Дуже схожі на пихатих павичів, що походжають королівським подвір'ям!

Жоден з них не підійшов, не привітався до Вольфі та Нані. Всі дивилися недовірливо.

Та ось нарешті хлопчик почав грати. Публіка зацікавилася. А надто прискіпливо дослухався найсудовіший із композиторів — пан Шоберт.

Коли Вольфі взяв останній акорд, у тиші пролунав вигук інструменталіста:

— Мене це не вражає! Я не вірю, що хлопчисько грав навмання! Це був добре вивчений урок. Нехай він повторить те, що зіграю я!

Пан Шоберт сів за клавесин і полилася складна мелодія, якої ще ніхто не чув.

— Хіба може цей малюк змагатися з таким знаним майстром, як пан Шоберт?! — гомоніли придворні.

Не встигла знаменитість закінчити, як Вольфі підскочив до клавесина:

-Дозвольте мені!

Він упевнено сів на стілець і... зіграв те саме. Тільки — набагато легше й веселіше! Пан Шоберт почав пекти раків від злості. А всі присутні заплодували.

Тепер вони повірили, що перед ними — справжній геній.

## **ЯК ВОЛЬФІ ВЧИВ ГРАТИ КОРОЛЕВУ АНГЛІЇ**

Коли Вольфі виповнилося вісім, тато повіз його з сестричкою до Лондона.

Король Англії Георг Третій радо прийняв Вольфі в своєму палаці.

— Хлопчику, — попросив він, — чи не зміг би ти зіграти на чотири руки з Королевою?

"Ці дорослі — такі дивні... — подумав Вольфі. — Невже

Королева гадає, що може зробити це краще за Нані?!" Але нема ради — довелося погодитись.

Узялися.

Та от біда — руки Королеви ніяк не встигали за руками Вольфі! До того ж вона припустилася купити помилок!

Вольфі несла було це чути. Він зупинився і мовчки переставив Королеві пальці на клавіатурі.

Король почервонів од гніву.

Придворні обурено загомоніли.

Тато приречено вхопився за голову.

Нані заховалася за його спину.

Хіба ж можна так поводитися з коронованою особою?!

— Дитина має рацію, — заспокоїла всіх Королева. — Я зробила чимало помилок.

Перепрошую, пане Моцарте!

Вольфганг поважно кивнув головою.

## **ЯК ВОЛЬФІ ПОЧУВ ЯНГОЛІВ**

Подорожі тривали. З Англії тато вирішив податися до Голландії.

І тут Вольфі спіткала справжня біда.

Хлопчик тяжко захворів.

Жоден з лікарів не міг сказати, що це за недуга! Одні твердили, що у Вольфі — запалення легенів. Інші вважали — тиф.

А Вольфі танув, немов маленька свічка.

— Ваш син занадто виснажений! — одностайно стверджували лікарі. — Йому треба добре відпочити, а не виступати з концертами по всьому світові!

— Але ж Вольфі так любить виступати! — намагався пояснити їм тато. — Він не може жити без музики!

Лікарі не йняли віри та стурбовано хитали головами.

У Вольфі піднялася висока температура. Він марив. І майже весь час лежав непритомний.

А коли приходив до тяти, згадував рідне місто, свій затишний будинок, матусю та стару служницю Терезу...

"Либонь, Вольфі й справді стужився за рідними краями..." — подумав тато.

Він повсякчас молився Богові і благав, аби син одужав. Проте Вольфі ставало щораз гірше...

— Ти не повинен померти! — якось у відчаї вигукнув тато.

— Але ж на небі, серед янголів, так затишно, — прошепотів Вольфі. — Вони співають мені гарних мелодій... Я їх чую... Я хочу залишитися з ними...

— Синку, коли ти видужаєш — напишеш ще кращі! Адже крім тебе їх не складе ніхто!

— Навіть янголи? — пожвавішав Вольфі.

— Авжеж! — переконливо сказав тато.

— Тоді треба обов'язково видужати! — вирішив Вольфі. — Адже я ще ніколи не змагався з янголами!

Минув тиждень, і маленький музикант почав оклигувати.

А тато припинив мандри і повіз дітей додому, в рідний Зальцбург.

Власне, це було правильне рішення.

Про Амадея Вольфганга Моцарта вже й так знав увесь світ!

## **ЯК ВОЛЬФІ СТАВ АКАДЕМІКОМ**

### **І... ПОБІГ ГУЛЯТИ**

Одного весняного дня у двері будинку Моцартів постукав листоноша.

— У мене лист до пана Моцарта, — сказав він і передав татові пакета з великою круглою печаткою.

Тато уважно подивився на аркуш.

— Цей лист не для мене. Його написали тобі, синку, — сказав він Вольфгангові.

— Звідки він? Що там написано? — запитав Вольфі.

Йому ніколи було читати — якраз писав нову симфонію.

Тато урочисто розгорнув листа і вголос прочитав повідомлення про те, що Вольфі надано почесне звання Академіка Булонської музичної академії.

— Ну ось, синку, — зрадів тато, — я тебе вітаю. Тепер ти став Академіком!

Вольфі припинив гру.

І подивився за вікно.

Надворі буяла весна.

Він так любив її звуки: співи пташок, перегук квіткарок, цокіт копит, церковний передзвін...

Закінчення сонати відразу ж склалося в його голові.

Вольфі встав із-за клавесина і солодко потягнувся.

— Ну ось, тату, тепер, коли я став Академіком, — з усмішкою сказав він, — можна й погуляти!

Він одягнув свій улюблений бузковий камзол і вийшов на подвір'я.

Світило сонце.

В його променях виблискували бані Зальцбурзького собору...

Мама, тато і Нані разом виглянули в вікно. Вони бачили, як хлопчик повільно йде вузькою вуличкою рідного міста.

— Ну ось він і виріс... — зітхнув тато.

— І все ж, — додала мама, — він ще зовсім хлопчик...

— Звісно, хлопчик, — сказала Нані, котру в родині тепер називали повним іменем — Нанерль або Анна Марія, адже маленька Нані виросла і стала гожою дівчиною. — Але, тату, це так дивно, що наш Вольфі став Академіком!

— Що ж тут дивного, — заперечив Моцарт-старший, — він ішов до цього від самого народження. Згадай, як він, ще зовсім малюк, підповзав до клавесина!

— Але ж і я грала разом з ним! — трохи ображено вимовила Нанерль.

— Так, — відповів тато, — проте мрії здійснюються тільки в тих, хто йде до своєї мети від самого дитинства.

Звісно, Вольфі не чув цієї розмови. Він просто йшов вулицею і думав про те, що йому дуже кортить підстрибнути. Та тепер, певно, не можна бешкетувати, адже він шанована людина — Академік!

— Вольфі, біжімо з нами! — загукали до нього сусідські діти.

І Вольфі відразу забув про листа. Він весело підскочив і... побіг укупі з усіма.

Дедалі швидше і швидше!

Аж вітер засвистів у вухах...

# Історія людини в історії людства

*Вольфганг Амадей Моцарт (1756-1791)— австрійський композитор, клавесиніст— віртуоз, скрипаль, органіст, диригент, імпровізатор. Мав феноменальний музикальний слух і пам'ять.*

Перші свої твори написав у п'ятирічному віці. Якийсь час перебував на службі у архієпископа в Зальцбурзі як концертмейстер, з 1779 року — як органіст. Потім призначений на посаду "імператорського і королівського камерного музиканта".

Став одним із засновників класичного стилю в музиці, розвивав сонатну форму та сонатно-симфонічний цикл. Одним із найважливіших напрямків його творчості був музичний театр.

Автор численних симфоній та опер — "Весілля Фігаро", "Викрадення з сералю", "Чарівна флейта", "Дон Жуан".

Найвідоміший та найзагадковіший твір композитора — "Реквієм".